

Порівняльна таблиця до проекту Закону України

Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами

**Реєстраційний
№ 4952**

Автор(и): Народний депутат України Луценко Ірина Степанівна
Автори остаточної редакції: Народні депутати України - члени Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

(Друге читання)

Дата розгляду в комітеті: 30.11.2016

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
0.	ЗАКОН УКРАЇНИ			
1.	Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами	<u>-1- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Реєстр.картка №416)</u> Назву законопроекту викласти у такій редакції: «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами»		
2.	Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:			
3.	І. Внести зміни до таких законодавчих актів України:			
4.	1. У Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):			
5.	1) у частині другій статті 22 словосполучення «задоволення статевої пристрасті неприродним способом (стаття 153)» замінити словосполученням «сексуальне насильство (стаття 153)»;	<u>-2- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Реєстр.картка №416)</u> Пункт 1 частини першої розділу I законопроекту вилучити.		
6.	2) пункт сьомий частини першої статті 66 викласти у такій редакції:	<u>-3- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Реєстр.картка №416)</u> Пункт 2 частини першої розділу I законопроекту вилучити.		
7.	«7) вчинення злочинного діяння під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного жорстоким поведінням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру такого поведіння, катуванням з боку потерпілого»;	<u>-4- Н.д.Пташник В.Ю. (Реєстр.картка №375)</u> Підпункт 2 пункту 1 розділу I законопроекту виключити і, відповідно, п. 7) ч. 1 ст. 66 КК залишити в чинній редакції.; Обґрунтування: Пропоновані зміни частково позбавлені сенсу (зокрема, катування так чи інакше є неправомірною або аморальною дією у розумінні чинної редакції п. 7) ч. 1 ст. 66 КК), а частково — не відповідають суті стану сильного душевного		

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<i>хвилювання (афекту), який відповідно до його традиційного розуміння виникає в особі раптово. Таким чином, поширення п. 7) ч. 1 ст. 66 КК на ситуації, коли певні дії вчинялись потерпілим щодо суб'єкта злочину у віддаленому минулому, є нічим інакшим як наданням мотиву помсти статусу обставини, що пом'якшує покарання.</i> <i>У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне виключити пропоновані змінити і залишити чинну редакцію п. 7) ст. 66 КК.</i>		
8.	3) у частині першій статті 67:	<u>-5- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)</u> Абзаци перший – третій пункту 3 частини першої розділу I законопроекту викласти у такій редакції: «3) у частині першій статті 67: пункт другий викласти у такій редакції: 2) вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією (частина друга – четверта статті 28);»		
9.	пункт другий викласти у такій редакції:	<u>-6- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)</u> Абзаци 2-7 підпункту 3 пункту 1 розділу I законопроекту виключити і, відповідно, п.п. 2), 3), 5) ч. 1 ст. 67 КК залишити в чинній редакції; Обґрунтування: Відмова від формулювання "вчинення злочину" на користь словосполучення "вчинення злочинного діяння" невиправдана та необґрунтована через порушення єдності термінології кримінального закону. Подібна заміна має сенс лише у випадку заміни першого формулювання на друге в усіх статтях КК. <i>У зв'язку з цим, пропонуємо виключити такі зміни і залишити чинну редакцію КК.</i>		
10.	«2) вчинення злочинного діяння групою осіб за попередньою змовою або організованою групою (частина друга або третя статті 28);»;			
11.	пункт третій викласти у такій редакції:	<u>-7- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)</u> Абзаци четвертий – п'ятий пункту		

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

12. «3) вчинення злочинного діяння на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату, або на ґрунті сексуальної орієнтації чи статевої належності; »;

3 частини першої розділу I законопроекту викласти у такій редакції:

«пункт третій викласти у такій редакції:

3) вчинення злочину на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі або розбрату, або на ґрунті статевої належності;»;

-8- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)
Н.д.Крулько І.І. (Ресстр.картка №441)
Н.д.Унгурян П.Я. (Ресстр.картка №268)

У абзаці п'ятому пункту 3 частини першої розділу I законопроекту слова «сексуальної орієнтації чи» вилучити.

-9- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Абзац 4 та 5 п.п. 3 пункту 1 розділу I Законопроекту виключити.

Обґрунтування: Пропозиція доповнення пункту 3 статті 67 КК формулюванням «або на ґрунті сексуальної орієнтації чи статевої належності» не відповідають положенням Конституції України.

Відповідно до ч.1 та ч.2 ст.24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Є недопустимим визначення міри покарання залежно від того, якої сексуальної орієнтації (статевої належності) є постраждалий, оскільки права осіб з нетрадиційною сексуальною орієнтацією та з традиційною сексуальною орієнтацією чи різної статевої належності є абсолютно рівними. Наприклад, життя чи право власності особи з нетрадиційною орієнтацією недоторканні в такій самій мірі як і в особи з традиційною орієнтацією.

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

		<i>З огляду на це не можна, наприклад, за вбивство особи традиційної сексуальної орієнтації призначати менше покарання ніж за вбивство особи нетрадиційної сексуальної орієнтації (зважаючи на те, що вбивство особи нетрадиційної сексуальної орієнтації буде вважатися згідно із зазначеною нормою обтяжуючою обставиною).</i>		
13.	пункт п'ятий викласти у такій редакції:	<u>-10- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Рєстр.картка №416)</u> Абзаци шостий – сьомий пункту 3 частини першої розділу I законопроекту вилучити.		
14.	«5) тяжкі наслідки, завдані злочинним діянням; »;			
15.	пункт шостий викласти у такій редакції:	<u>-11- Н.д.Пташник В.Ю. (Рєстр.картка №375)</u> Абзаци 8-13 підпункту 3 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції: “пункт шостий викласти у такій редакції: “6) вчинення злочину щодо малолітнього, особи похилого віку, інваліда, особи, що перебуває в безпорадному стані, або особи, що страждає психічним захворюванням або недоумством; або вчинення сімейного злочину”; доповнити пунктом 6-1 такого змісту: “6-1) вчинення сімейного злочину у присутності малолітнього;”; частину другу статті 67 викласти у такій редакції: “2. Суд має право, залежно від характеру вчиненого злочину, не визнати будь-яку із зазначених у частині першій цієї статті обставин, за винятком обставин, зазначених у пунктах 2, 6, 7, 9, 10, 12 такою, що обтяжує покарання, навітьши мотиви свого рішення у вирокі”.		

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

Обґрунтування: Відмова від формулювання "вчинення злочину" на користь словосполучення "вчинення злочинного діяння" не виправдана та необґрунтована через порушення єдності термінології кримінального закону. Подібна заміна має сенс лише у випадку заміни першого формулювання на друге в усіх статтях КК.

У зв'язку з цим, пропонуємо виключити такі зміни і залишити чинну редакцію КК.

Формулювання "насильницький злочин" у тексті кримінального закону не використовується, тож його вживання у пункті б) ч. 1 ст. 67 КК може викликати неоднакове тлумачення у правозастосовчій практиці. У зв'язку з цим пропонується замінити це формулювання більш широкою за своїм змістом вказівкою на вчинення у присутності малолітнього, доповнивши так зміну дискреційним повноваженням суду не визнавати вказану обставину обтяжуючою, якщо вона істотно впливає не ступінь тяжкості вчиненого злочину (наприклад, якщо у присутності малолітнього вчиняється злочин у сфері службової діяльності чи злочин проти основ національної безпеки).

Пропоновані зміни узгоджуватимуться зі статтею 46 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, оскільки створюватимуть умови для визнання обтяжуючими обставин, про які йде мова у конвенційному положенні.

16. «б) вчинення злочинного діяння щодо особи похилого віку, інваліда або особи, що перебуває в безпорадному стані, або особи, що страждає психічним захворюванням або недоумством; а також вчинення злочинного діяння щодо малолітнього або вчинення насильницького злочину у присутності малолітнього; »;

-12- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Абзаци восьмий – дев'ятий пункту 3 частини першої розділу I законопроекту викласти у такій редакції:

«пункт шостий викласти у такій редакції:

б) вчинення злочину щодо особи похилого віку або особи, що перебуває в безпорадному стані, або особи, що страждає психічним захворюванням або недоумством; а також вчинення злочину

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

щодо малолітньої особи або вчинення насильницького злочину у присутності малолітньої особи;»

17. доповнити пунктом 6-1 такого змісту:

18. «6-1) вчинення злочинного діяння щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах; »;

-13- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Абзаци десятий – одинадцятий пункту 3 частини першої розділу I законопроекту викласти у такій редакції:

«доповнити пунктом 13 такого змісту:

13) вчинення злочину щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винна особа перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах;»

-14- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Абзаци 10 та 11 п.п. 3 пункту 1 розділу I Законопроекту виключити.

Обґрунтування: Пропозиції абзаців 10 та 11 п.п. 3 пункту 1 розділу I Законопроекту не відповідають положенням Конституції України.

Відповідно до ч.1 та ч.2 ст.24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Тобто, міра покарання не може бути різною в залежності від того, хто є постраждалим чи особою, яка вчинила злочин, у тому числі, в залежності від перебування у сімейних або близьких до них відносинах.

Це пояснюється тим, що цінність прав і свобод одного з подружжя така ж сама як і незнайомої особи.

19. частину другу статті 67 викласти у такій редакції:

-15- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

№416)

Абзаци дванадцятий – тринадцятий пункту 3 частини першої розділу I законопроекту викласти у такій редакції:

«частину другу статті 67 викласти у такій редакції:

«2. Суд має право, залежно від характеру вчиненого злочину, не визнати будь-яку із зазначених у частині першій цієї статті обставин, за винятком обставин, зазначених у пунктах 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13 такою, що обтяжує покарання, навівши мотиви свого рішення у вироку».

20. «2. Суд має право, залежно від характеру вчиненого злочину, не визнати будь-яку із зазначених у частині першій цієї статті обставин, за винятком обставин, зазначених у пунктах 2, 6, 6-1, 7, 9, 10, 12 такою, що обтяжує покарання, навівши мотиви свого рішення у вироку».

-16- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Абзаци 12 та 13 п.п. 3 пункту 1 розділу I Законопроекту виключити.

Обґрунтування: Абзаци 12 та 13 п.п. 3 пункту 1 розділу I Законопроекту потребують виключення у зв'язку із попередньою поправкою щодо виключення положень, що стосуються пункту 6-1 частини 2 статті 67 КК, оскільки зміни до зазначеної статті полягали в доповненні лише пунктом 6-1.

21. 4) доповнити частину першу статті 76 новим пунктом 1-1 такого змісту:

-17- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Підпункт 4 пункту 1 розділу I законопроекту виключити, частину першу статті 76 КК залишити в чинній редакції.

Обґрунтування: Значна частина відносин із попередження насильства у сім'ї

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

регулюється не КК України та КУпАП, а законами України. Тому є неприйнятним внесення відповідних змін щодо обмежувальних заходів на рівні КК України, де йде мова про кримінальні злочини, за які настає кримінальна відповідальність.

Крім того, законопроектом пропонується застосовувати «обмежувальні заходи», а Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» оперує поняттям «захисний припис» (абзац 11 статті 1 та стаття 13).

Якщо обмежувальні заходи можуть застосовуватись до будь-яких засуджених, доповнення ч. 1 ст. 76 КК вказівкою на них є зайвим. Більше того, це може породити необґрунтовану невизначеність щодо того, чи можна застосовувати вказані заходи до інших осіб, що звільняються від відбування покарання (зокрема, на підставі статті 79 КК), як строк обмежувальних заходів співвідноситься з іспитовим строком тощо.

22. «1-1) на осіб, засуджених за злочини, пов'язані з домашнім насильством, суд може покласти інші обов'язки та заборони, передбачені статтею 96-2-1 цього Кодексу; »;

-18- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)

Абзац другий пункту 5 частини першої законопроекту викласти у такій редакції:

«1-1) осіб, засуджених за злочини, пов'язані з домашнім насильством, злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, суд спрямовує на проходження відповідних програм для кривдників».

23. 5) доповнити статтею 96-2-1 такого змісту:

-19- Н.д.Сольвар Р.М. (Ресстр.картка №91)

Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Пункт 5 частини першої розділу першого законопроекту виключити.

Обґрунтування: Недостатньо юридично необґрунтованою є пропозиція проекту щодо застосування до осіб, визнаних судом винними у вчиненні «кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством», обмежувальних заходів (стаття 96-2-1 КК в редакції проекту). Адже Закон (стаття 13)

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

вже передбачає застосування до таких осіб заходів захисного припису, які майже аналогічні запропонованим у проекті. До того ж, на таких осіб може бути покладений обов'язок проходження корекційної програми (частина 3 статті 10 Закону).

Крім того, відповідно до Закону заходи захисного припису можуть бути застосовані до винних осіб з 16-річного віку та на термін, що не перевищує 90 днів (стаття 13), у той час як в проекті «обмежувальні заходи» застосовуються з 18-річного віку (частина 2 статті 96-2-1 КК в редакції проекту).

Крім цього, зокрема Закон України «Про пробацію», вже регулює питання застосування до осіб, засуджених до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт пробаційних програм, які, в свою чергу, за змістом частково співпадають із запропонованою у проекті «програмою для кривдників» (підпункт 5 частини 1 статті 96-2-1 КК; пункт 5 частини 5-1 статті 194 КПК у редакції проекту).

24. «Стаття 96-2-1. Обмежувальні заходи щодо особи, яка вчинила домашнє насильство.

-20- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Абзаци перший – третій пункту 5 частини першої розділу I законопроекту викласти у такій редакції:

«5) доповнити статтею 96-2-1 такого змісту:

Стаття 96-2-1. Обмежувальні заходи щодо особи, яка вчинила домашнє насильство

1. В інтересах потерпілих від злочинів, пов'язаних із домашнім насильством, поряд з призначенням покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням з підстав, передбачених цим Кодексом, від кримінальної відповідальності чи покарання, суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, один або декілька

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

обмежувальних заходів, відповідно до якого (яких) на засудженого можуть бути покладені такі обов'язки:».

-21- Н.д.Пташник В.Ю. (Рєєстр.картка №375)

Підпункт 5 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

«5) доповнити розділ XIV Загальної частини статтею 91-1 такого змісту:

“Стаття 91-1. Обмежувальні заходи щодо особи, яка вчинила сімейний злочин

В інтересах потерпілих від сімейних злочинів суд може застосувати до осіб, які вчинили такі злочини, один або декілька обмежувальних заходів, передбачених цією статтею.

Для цілей цієї статті та інших статей цього Кодексу під сімейним слід розуміти злочин, передбачений статтями 115-127, 126-1, 129, 134, 146, 147, 149-156, 181, 182, 301, 303, 304, 315, 323, 324 або 390-1 цього Кодексу, вчинений одним членом сім'ї стосовно іншого члена сім'ї. Для цілей попереднього речення цієї частини статті членами сім'ї визнаються: подружжя, матір, батько, дід, баба, прадід, прабаба, діти (пасинки, падчерки), прийомні діти, усиновителі, подружжя усиновителів, усиновлені, прийомні сім'ї (прийомні матері, прийомні батьки), опікуни, онуки, праонуки, сестри, брати, батьки іншого з подружжя, зяті, невістки, колишнє подружжя, а також жінка та чоловік, що проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у шлюбі між собою. Не визнається сімейним злочин, вчинений у зв'язку з державною, службовою, громадською чи професійною діяльністю потерпілого.

2. Обмежувальні заходи застосовуються до особи на підставі:

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

1) обвинувального вироку суду;
 2) ухвали суду про звільнення особи від кримінальної відповідальності;
 3) ухвали суду про звільнення особи від покарання чи його відбування на підставі статей 79, 81, 83, 84 або 86 цього Кодексу.

3. До осіб, що вчинили сімейні злочини, можуть бути застосовані такі обмежувальні заходи:

1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства;
 2) обмеження спілкування з дитиною, якщо сімейний злочин вчинено стосовно дитини або у її присутності;
 3) заборона наблизитися на визначену відстань до місця, де потерпілий від сімейного злочину, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку із роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин;
 4) заборона листування, телефонні переговори з особою, яка постраждала від домашнього насильства, або контактувати з нею через інші засоби зв'язку як особисто, так і через третіх осіб;
 5) направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми.

4. Заходи, передбачені частиною третьою цієї статті, застосовуються до особи, яка на момент вчинення сімейного злочину досягла 18-річного віку.

5. Заходи, передбачені частиною третьою цієї статті, можуть застосовуватися на строк від 1 до 3 місяців і в разі необхідності можуть бути подовжені на визначений судом термін, але не більше, ніж на 12 місяців.

У випадку застосування

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

обмежувальних заходів на підставі обвинувального вироку до осіб, засуджених до арешту чи позбавлення волі на певний строк, виконання припису суду про застосування обмежувальних заходів розпочинається після відбуття особою призначеного їй покарання, звільнення ві

д його відбування або після заміни призначеного покарання на покарання, що не передбачає ізоляції від суспільства.

б. Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано тимчасові обмежувальні заходи, здійснюється кримінально-виконавчою інспекцією за місцем проживання засудженого, а у випадку вчинення злочину військовослужбовцем — командиром військової частини.”;

Обґрунтування: *Видається невиправданою відмова від застосування обмежувальних заходів щодо осіб, засуджених до позбавлення волі, оскільки строк цього виду покарання може в реальності виявитись досить нетривалим (наприклад, особу засуджено до одного року позбавлення волі, а в подальшому на підставі акту амністії скорочено його на половину).*

Загалом, пропонуються такі зміни до тексту цього положення законопроекту:

1) уточнюється номер статті — статті, номер яких містить подвійну позначку, не властиві вітчизняній законодавчій техніці;

2) більш чітко окреслюється коло випадків, коли можуть бути застосовано обмежувальні заходи. У тому числі допускається можливість їх застосування на підставі ухвали суду, якою звільняється від відбування покарання особа, яка реально відбувала таке покарання, що повинно посилити захист потерпілих від сімейних злочинів;

3) пропонується специфічним чином урегулювати питання обчислення тривалості строку обмежувальних заходів щодо осіб, які

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

засуджуються до покарань, які передбачають ізоляцію засудженого від суспільства;

4) редакційно уточнюється характеристики обмежувальних заходів (у редакції ч. 1 ст. 96-2-1, прийнятій в першому читанні, слова "покладені обов'язки" не узгоджуються з подальшими визначеннями обмежувальних заходів).

25. 1. В інтересах потерпілих від кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, поряд з призначенням покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням з підстав, передбачених цим Кодексом, від кримінальної відповідальності чи покарання, суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, один або декілька обмежувальних заходів, відповідно до якого (яких) на засудженого можуть бути покладені такі обов'язки:

-22- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)

Статтю 96-2-1 КК України, прийнятої в першому читанні законопроекту, викласти у такій редакції:

«Стаття 96-2-1.

Спрямування особи на проходження програми для кривдників

1. В інтересах потерпілих від кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, поряд з призначенням покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням з підстав, передбачених цим Кодексом, від кримінальної відповідальності чи покарання, суд спрямовує особу, яка вчинила домашнє насильство або злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, на проходження відповідної програми для кривдників.

2. Контроль за проходженням такими особами відповідних програм для кривдників здійснюється кримінально-виконавчою інспекцією за місцем проживання засудженого, а у випадку вчинення злочину військовослужбовцем, - командиром військової частини».

Пропозиція на підставі зауважень ГНЕУ.

26. 1) заборонити перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства;

27. 2) обмежити спілкування з дитиною у разі, коли домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

присутності;

28. 3) заборонити наближатися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку із роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин;

29. 4) заборонити листування, телефонні переговори з особою, яка постраждала від домашнього насильства, або контактувати з нею через інші засоби зв'язку як особисто, так і через третіх осіб;

30. 5) направити її для проходження програми для кривдників або пробачійної програми.

31. 2. Заходи, передбачені частиною першою цієї статті, застосовуються до особи, яка на момент вчинення домашнього насильства досягла 18-річного віку.

32. 3. Заходи, передбачені частиною першою цієї статті, можуть застосовуватися на строк від 1 до 3 місяців і в разі необхідності можуть бути подовжені на визначений судом термін, але не більше, ніж на 12 місяців.

33. 4. Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано тимчасові обмежувальні заходи, здійснюється кримінально-виконавчою інспекцією за місцем проживання засудженого, а у випадку вчинення злочину військовослужбовцем, - командиром військової частини.»;

34. 6) пункт десятий частини другої статті 115 викласти у такій редакції:

-23- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Рєстр.картка №416)

Пункт 6 частини першої розділу I законопроекту вилучити.

35. «10) поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством; »;

36. 7) абзац перший статті 116 викласти у такій редакції:

-24- Н.д.Пташник В.Ю. (Рєстр.картка №375)
Н.д.Шухевич Ю.Р. (Рєстр.картка №416)

Пункт 7 частини першої розділу I законопроекту виключити, статтю 116 КК залишити в чинній редакції.

Обґрунтування: Пропоновані зміни частково позбавлені сенсу, а частково — не

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

відповідають суті стану сильного душевного хвилювання (афекту), який відповідно до його традиційного розуміння виникає в особи раптово. Таким чином, поширення ст. 116 КК та ст. 123 на ситуації, коли певні дії вчинялись потерпілим щодо суб'єкта злочину у віддаленому минулому, є нічим іншим як наданням мотиву помсти статусу обставини, що пом'якшує покарання.

У зв'язку з цим, пропонуємо залишити ст. 116 у чинній редакції.

37. «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання, викликаного жорстоким поведінням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру такого поведіння, катуванням з боку потерпілого, - «;

38. 8) абзац перший частини першої статті 121 викласти у такій редакції:

-25- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Пункт 8 частини першої розділу I законопроекту виключити, статтю 121 КК залишити в чинній редакції.

Обґрунтування: 1. Прийнята у першому читанні редакція статті 126-1 КК не може бути прийнята в другому читанні хоча б тому, що це породить невинуваті колізії зі ст. 173-3 КАП та іншими положеннями КК. Окрім того, необхідність визнання домашнього насильства злочином окремого виду ані в тому вигляді, як це пропонується в законопроекті, ані в будь-якому іншому вигляді не впливає зі статті 35 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. Це положення вказує лише на необхідність криміналізувати фізичне насильство, що давно має місце у кримінальному законодавстві України — див. положення, які встановлюють відповідальність за умисні тілесні ушкодження, побої та мордування, катування.

Складається враження, що для авторів законопроекту визнання домашнього насильства злочином окремого виду необхідне

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

лише у контексті із запровадженням обмежувальних заходів (стаття 96-2-1 КК). Однак подібний підхід є відверто прямолінійним.

Більш вдалим є підхід грузинського законодавця, який запровадив у свій КК спеціальне визначення сімейного злочину (стаття 11-1 Кримінального кодексу Грузії) та в подальшому пов'язав з ним відповідні наслідки на рівні Загальної частини Кодексу. Такий підхід дозволяє уникати перенасичення Особливої частини КК «зайвими» положеннями.

Пропонується адаптувати грузинський підхід для цілей цього законопроекту — див. вище пропонувані редакції п. б) ч. 1 ст. 67 та ст. 91-1 КК.

2. З іншого боку виглядає невиправданою пропозицію визнати каліцтво статевих органів різновидом тяжкого тілесного ушкодження. По-перше, каліцтво чоловічих статевих органів, очевидно, і без подібних змін в абсолютній більшості випадків буде являти собою тяжке тілесне ушкодження за ознакою «втрата будь-якого органу або його функцій», оскільки цією ознакою охоплюється, зокрема, втрата репродуктивної здатності. По-друге, стаття 38 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами вимагає криміналізації лише каліцтва жіночих геніталій. При цьому такі дії з огляду на конвенційний зміст ознаки «втрата будь-якого органу або його функцій» ніколи не може вважатись тяжким тілесним ушкодженням за кримінальним правом України, оскільки вони не ведуть до втрати репродуктивної функції. Більше того, ймовірно, що в більшості випадків такі дії не будуть утворювати навіть середньої тяжкості тілесне ушкодження. Таким чином, на рівні статті 121 КК є сенс визнавати тяжким тілесним ушкодженням лише каліцтво жіночих геніталій. Однак це рішення у підсумку може ускладнити виконання Україною зобов'язань, що випливають з Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, положення якої визнають каліцтво жіночих геніталій злочином окремого виду.

З рештою, навряд чи каліцтво жіночих геніталій без згоди особи має каратись більш суворо, аніж проведення абортів без згоди особи, оскільки в другому випадку ступінь порушення цілісності організму людини може бути набагато серйознішим.

3. Таким чином, видається доцільним не вносити змін до статті 121 КК, а каліцтво жіночих геніталій криміналізувати як злочин окремого виду на рівні статті 126-1 КК (у такій спосіб стаття 38 Конвенції імplementована значним числом європейських держав).

39. «1. Умисне тяжке тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, каліцтво статевих органів, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності, чи непоправне знівечення обличчя, - «;

-26- Н.д.Сольвар Р.М. (Ресстр.картка №91)

У пункті 8 частини першої розділу першого законопроекту слова «каліцтво статевих органів» виключити.

Обґрунтування: У редакції частини 1 статті 121 КК, згідно з якою умисним тяжким тілесним ушкодженням є «тілесне ушкодження, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, каліцтво статевих органів» відсутня логіка. Адже, каліцтво – це тілесне пошкодження, що призводить до втрати працездатності; покалічення. Тобто, каліцтво є втратою або тяжким ушкодженням органу чи частини тіла, що, в свою чергу, вже передбачено як тяжкі тілесні ушкодження чинною редакцією статті 121 КК.

40. 9) абзац перший статті 123 викласти у такій редакції:

-27- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка

№375)

Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Пункт 9 частини першої розділу I законопроекту виключити, статтю 123 КК залишити в чинній редакції.

Обґрунтування: Пропоновані зміни частково позбавлені сенсу, а частково — не відповідають суті стану сильного душевного хвилювання (афекту), який відповідно до його

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

41. «Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене в стані сильного душевного хвилювання, викликаного жорстоким поведінням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру такого поведіння, катуванням з боку потерпілого, -»;

42. 10) доповнити статтею 126-1 такого змісту:

традиційного розуміння виникає в особі раптово. Таким чином, поширення ст. 116 КК та ст. 123 на ситуації, коли певні дії вчинялись потерпілим щодо суб'єкта злочину у віддаленому минулому, є нічим інакшим як наданням мотиву помсти статусу обставини, що пом'якшує покарання.
У зв'язку з цим, пропонуємо залишити ст. 123 у чинній редакції.

-28- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Пункт 10 частини першої розділу I законопроекту вилучити.

Обґрунтування: У законопроекті пропонується доповнити чинний КК новою статтею 126-1 «Домашнє насильство». Однак діяння, які описані у диспозиції частини 1 даної статті, зокрема «...умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, що не спричинило тяжких наслідків» (за умови прийняття запропонованої редакції) вступають у небажану конкуренцію з частиною 1 статті 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Вчинення насильства в сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми», що є неприпустимим.

Крім того, зі змісту запропонованої частини 1 статті 126-1 КК незрозуміло, ненастання яких саме тяжких наслідків при вчиненні описаних діянь потягне за собою відповідальність за цією статтею. Адже за наявності достатніх підстав та певних

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

43. «Стаття 126-1. Домашнє насильство

обставин зазначені діяння можуть бути кваліфіковані за статтями 122 КК «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження», 125 «Умисне легке тілесне ушкодження», 126 «Побої і мордування» або 127 «Катування». Таким чином, прийняття даної пропозиції за відсутності чіткого критерію розмежування зазначених складів злочинів призведе до небажаної конкуренції кримінально-правових норм, що, в свою чергу, лише ускладнить роботу правоохоронних органів та суду. До того ж звертаємо увагу, що у законопроекті відсутні відповідні зміни до статті 216 КПК, якими б визначалася підслідність злочину, передбачених статтею 126-1 КК (у редакції проекту).

-29- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Підпункт 10 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

“Стаття 126-1. Каліцтво жіночих геніталій

1. Умисне каліцтво жіночих геніталій, вчинене чоловіком чи іншою жінкою, за відсутності добровільної згоди потерпілої, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, якщо вони спричинили смерть потерпілої чи інші тяжкі наслідки, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.”;

Обґрунтування: 1. Прийнята у першому читанні редакція статті 126-1 КК не може бути прийнята в другому читанні хоча б тому, що це породить невинувдані колізії зі ст. 173-3 КАП та іншими положеннями КК. Окрім того, необхідність визнання домашнього насильства злочином окремого виду ані в тому вигляді, як це пропонується в законопроекті, ані в будь-якому іншому

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

вигляді не випливає зі статті 35 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. Це положення вказує лише на необхідність криміналізувати фізичне насильство, що давно має місце у кримінальному законодавстві України — див. положення, які встановлюють відповідальність за умисні тілесні ушкодження, побої та мордування, катування.

Складається враження, що для авторів законопроекту визнання домашнього насильства злочином окремого виду необхідне лише у контексті із запровадженням обмежувальних заходів (стаття 96-2-1 КК). Однак подібний підхід є відверто прямолінійним.

Більш вдалим є підхід грузинського законодавця, який запровадив у своїй КК спеціальне визначення сімейного злочину (стаття 11-1 Кримінального кодексу Грузії) та в подальшому повзав з ним відповідні наслідки на рівні Загальної частини Кодексу. Такий підхід дозволяє уникати перенасичення Особливої частини КК «зайвими» положеннями.

Пропонується адаптувати грузинський підхід для цілей цього законопроекту — див. вище пропонувані редакції п. б) ч. 1 ст. 67 та ст. 91-1 КК.

2. З іншого боку виглядає невиправданою пропозицію визнати каліцтво статевих органів різновидом тяжкого тілесного ушкодження. По-перше, каліцтво чоловічих статевих органів, очевидно, і без подібних змін в абсолютній більшості випадків буде являти собою тяжке тілесне ушкодження за ознакою «втрата будь-якого органу або його функцій», оскільки цією ознакою охоплюється, зокрема, втрата репродуктивної здатності. По-друге, стаття 38 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами вимагає криміналізації лише каліцтва жіночих геніталій. При цьому такі дії з огляду на конвенційний зміст ознаки «втрата будь-якого органу або його функцій»

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

ніколи не може вважатись тяжким тілесним ушкодженням за кримінальним правом України, оскільки вони не ведуть до втрати репродуктивної функції. Більше того, ймовірно, що в більшості випадків такі дії не будуть утворювати навіть середньої тяжкості тілесне ушкодження. Таким чином, на рівні статті 121 КК є сенс визнавати тяжким тілесним ушкодженням лише каліцтво жіночих геніталій. Однак це рішення у підсумку може ускладнити виконання Україною зобов'язань, що випливають з Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, положення якої визнають каліцтво жіночих геніталій злочином окремого виду.

З рештою, навряд чи каліцтво жіночих геніталій без згоди особи має каратись більш суворо, аніж проведення абортів без згоди особи, оскільки в другому випадку ступінь порушення цілісності організму людини може бути набагато серйознішим.

3. Таким чином, видається доцільним не вносити змін до статті 121 КК, а каліцтво жіночих геніталій криміналізувати як злочин окремого виду на рівні статті 126-1 КК (у такій спосіб стаття 38 Конвенції імplementована значним числом європейських держав).

-30- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)

Статтю 126-1 КК України, прийнятого в першому читанні законопроекту, викласти у такій редакції:

«Стаття 126-1. Домашнє насильство
Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, що призводить до фізичних або психічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності,

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи , - караються громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.»

Пропозиція на підставі зауважень ГНЕУ.

44. Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, що не спричинило тяжких наслідків, -

-31- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У новій статті 126-1 виключити слова «або економічного насильства».

Обґрунтування: Поняття є абстрактним та широким, на практиці це призведе до неоднозначного та довільного застосування.

-32- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У новій статті 126-1 після слова «психологічного» додати слова «насильства шляхом погроз заподіяння тілесних ушкоджень або обмеження волі».

Обґрунтування: Поняття є абстрактним та широким, на практиці це призведе до неоднозначного та довільного застосування, а тому потребує уточнення.

-33- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У новій статті 126-1 виключити слова «або близьких до них».

Обґрунтування: Поняття законодавчо не визначено, що призведе до неоднозначного застосування.

45. караються громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.»;

46. 11) статтю 134 викласти у такій редакції:

-34- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

47. «Стаття 134. Незаконне проведення абортів або стерилізації»

Пункт 11 частини першої розділу I законопроекту вилучити.
-35- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Підпункт 11 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

“11) статтю 134 викласти у такій редакції:

“Стаття 134. Незаконне проведення абортів або стерилізації

1. Проведення абортів особою, яка не має спеціальної медичної освіти, -

карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до двох років.

2. Проведення абортів без добровільної згоди потерпілої особи, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

3. Незаконне проведення абортів, якщо воно спричинило тривалий розлад здоров'я, безплідність або смерть потерпілої, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

4. Проведення стерилізації без добровільної згоди потерпілої особи, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

5. Дії, передбачені частиною четвертою цієї статті, якщо вони спричинили смерть потерпілого чи інші тяжкі наслідки, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.”;

Обґрунтування: 1. Прийнята у першому читанні редакція статті за жодних умов є неприйнятною, оскільки веде до декриміналізації значного числа випадків, які охоплюються чинною ч. 2 ст. 134 КК (наприклад, проведення абортів за згодою особи, суб'єктом, що має спеціальну освіту, але з порушенням інших вимог законодавства). Окрім того, криміналізація абортів та стерилізації без згоди особи на рівні одних і тих самих положень веде до суперечливого змісту положень кримінального закону. Зокрема, стерилізація без згоди особи де-факто завжди повинна кваліфікуватись за ч. 3 ст. 134 КК у пропонуваній редакції, адже її наслідком є безплідність потерпілої особи.

2. Таким чином, проведення абортів та проведення стерилізації без згоди особи варто криміналізувати на рівні окремих частин статті 134 КК.

48. 1. Проведення абортів або стерилізації без добровільної згоди потерпілої особи, -

49. карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

-36- Н.д.Шпенюк Д.Ю. (Ресстр. картка №37)

У частині першій статті 134 слово «трьох» замінити на слово «семи».

Обґрунтування: Проведення абортів без згоди особи – фактичне позбавлення нового життя, тому строк покарання у вигляді трьох років видається занадто м'яким.

50. 2. Проведення абортів або стерилізації особою, яка

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
	не має спеціальної медичної освіти, -			
51.	карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до двох років.			
52.	3. Дії, передбачені частиною першою або другою, якщо вони спричинили тривалий розлад здоров'я, безплідність або смерть потерпілої особи, -			
53.	краються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.»;	<u>-37- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Рєєстр.картка №37)</u> У частині третій статті 134 слово «п'яти» замінити на слово «десяти». <i>Обґрунтування: Незаконні дії, які привели до смерті потерпілої мають отримати жорстке покарання від суспільства.</i>		
54.	12) доповнити статтею 151-3 такого змісту:	<u>-38- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Рєєстр.картка №416)</u> Пункт 12 частини першої розділу I законопроекту вилучити.		
55.	«Стаття 151-3. Примушування до шлюбу	<u>-39- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Рєєстр.картка №37)</u> Нову статтю 151-3 виключити. <i>Обґрунтування: Відсутні підстави для криміналізації діянь. На практиці реалізації стаття може мати маніпулятивний характер. Не визначається форма примушування та у чому виражається шкода. Чинне законодавство передбачає відповідальність за фізичне насильство.</i>		
56.	1. Умисне примушування особи до вступу в шлюб або до продовження примусово укладеного шлюбу, або до вступу у співжиття без укладання шлюбу, або до продовження такого співжиття, або спонукання з цією метою особи до переміщення на територію іншої держави, ніж та, в якій вона проживає, що завдало істотної шкоди потерпілому, -	<u>-40- Н.д.Пташник В.Ю. (Рєєстр.картка №375)</u> З тексту підпункту 12 пункту 1 розділу I законопроекту вилучити слова “, що завдало істотної шкоди потерпілому”, номер статті змінити зі 151-3 на 151-2. <i>Обґрунтування: У випадку включення до статті 151-3 КК вказівки на істотну шкоду</i>		

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

матиме місце неналежне виконання Україною статті 37 Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, в якій про жодні наслідки примусового шлюбу не зазначається.

57. караються арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на такий самий строк.

58. 2. Ті самі діяння, вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або щодо особи, яка не досягла шлюбного віку за законодавством України чи іншої відповідної держави; або щодо двох або більше осіб, -

59. карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на такий самий строк.»;

60. 13) статтю 152 викласти у такій редакції:

-41- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Пункт 13 частини першої розділу I законопроекту вилучити.

61. «Стаття 152. Зґвалтування

-42- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Підпункт 13 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

“13) статтю 152 викласти у такій редакції:

“Стаття 152. Зґвалтування

1. Статеве проникнення, вчинене без добровільної згоди потерпілої особи (зґвалтування), -

карається арештом на строк до шести місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років.

2. Зґвалтування, вчинене із застосування фізичного насильства, погрози його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи, або таке, що мало характер сімейного злочину, -

карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

3. Зґвалтування, вчинене повторно

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 цього Кодексу, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

4. Зґвалтування, вчинене групою осіб, або зґвалтування неповнолітньої чи неповнолітнього, -

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

5. Зґвалтування, що спричинило особливо тяжкі наслідки, а також зґвалтування малолітньої чи малолітнього, -

карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

Примітка: 1. Під статевим проникненням у цій статті та статті 153 цього Кодексу розуміються акти сексуального характеру, що полягають у вагінальному, анальному або оральному проникненні в тіло іншої особи з використанням будь-якої частини тіла або предмета.

2. Для цілей цієї статі та інших статей цього Кодексу згода особи вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин. Згода особи не може вважатись добровільною, якщо вона була висловлена, зокрема, під впливом фізичного насильства, погрози його застосування, погрози знищенням чи пошкодженням майна потерпілого чи третьої особи, погрози обмеженням прав або свобод потерпілого чи третьої особи, обману, використання щодо особи її матеріальної чи службової залежності, безпорадного чи уразливого стану.”;

Обґрунтування: *Прийнята в першому читанні редакція статті 152 КК загалом відповідає статті 36(1)(а) Конвенції Ради*

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, однак при цьому вона потребує істотних змін та доповнень.

1. Прийнята у першому читанні редакція статті 152 КК взагалі не передбачає жодної диференціації кримінальної відповідальності в залежності від обставин, які виключають згоду потерпілої особи. Подібний підхід не може вважатись обґрунтованим у зв'язку з істотним розширенням змісту об'єктивної сторони згвалтування у порівнянні з чинною редакцією статті 152 КК. Якщо, відповідно до останньої, кримінальна відповідальність настає лише у випадках, коли воля особи "проігнорована" винним за допомогою застосування фізичного насильства, погрози його застосування чи використання безпорадного стану (інші випадки статевого зносин без добровільної згоди особи караються за ст. 154 КК або взагалі не є кримінально караними), то прийнята у першому читанні редакція ст. 152 КК не містить жодних обмежень щодо факторів, які забезпечили винному можливість вчинити статево проникнення без добровільної згоди потерпілої особи. Як наслідок пропонується поставити на один щабель, наприклад, фізичне насильство та використання матеріальної залежності потерпілої особи, що не можна вважати виправданим. Таким чином, прийнята у першому читанні редакція статті 152 КК вимагає хоча б мінімальної диференціації кримінальної відповідальності в залежності від допоміжної дії, яка забезпечила можливість особи вчинити статево проникнення без добровільної згоди потерпілого.

Зберігаючи наступність кримінального законодавства, така диференціація має полягати у наданні фізичному насильству, погрози його застосуванням та використанню безпорадного стану статусу обтяжуючих обставин в новій редакції згвалтування. При цьому для уникнення невиправданого пом'якшення кримінальної відповідальності (у тому числі — стосовно осіб, що вже засуджені за ч. 1 ст. 152 КК в чинній редакції)

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

караність подібних діянь повинна бути співмірною з караністю основного різновиду зґвалтування відповідно до чинної редакції ст. 152 КК. У свою чергу зґвалтування, при вчиненні якого винний скористався іншими обставинами для вчинення статевого проникнення без добровільної згоди потерпілого (оснований різновид зґвалтування у пропонованій редакції ст. 152 КК), має каратись менш суворо. При визначенні караності таких діянь можна орієнтуватись на санкції чинної статті 154 КК, які передбачають найбільш суворе покарання у виді обмеження волі на строк три роки, враховуючи те, що прийнята в першому читанні редакція статті 152 КК, на відміну від чинної редакції статті 154 КК, охоплює статеве проникнення, максимальна межа покарання за основний різновид зґвалтування (за відсутності фізичного насильства, погрози його застосування та використання безпорадного стану) може бути встановлена на рівні п'яти років обмеження волі. Покарання у виді штрафу, передбачене чинною редакцією ч. 1 ст. 154 КК, "переносити" до нової редакції ч. 1 ст. 152 КК не виправдано, оскільки останнє положення встановлює відповідальність за більш серйозний прояв посягання на статево свободу та статево недоторканість особи.

2. Характеристика об'єктивної сторони зґвалтування у прийнятій в першому читанні редакції ч. 1 ст. 152 КК не в повній мірі відповідає статті 36(1)(а) Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, в якій іде мова про проникнення в тіло іншої людини з використанням будь-яких органів, а не лише геніталій.

Також є невдалим формулювання "дії сексуального характеру, пов'язані з... проникненням...". Зокрема, воно не дає чіткого уявлення про те, за яких умов особа буде підлягати відповідальності — у випадку вчинення нею лише статевого проникнення чи у випадку вчинення статевого проникнення та хоча б ще однієї іншої дії сексуального

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

характеру. Для уникнення цієї вади доцільно максимально спростити зміст диспозиції ч. 1 ст. 152 КК, а у примітці до статті навести дефініцію статевого проникнення.

Окрім того, у примітці до статті 152 КК доречно навести невичерпний перелік обставин, що виключають згоду потерпілого, для більш чіткого розуміння особами, що застосовують кримінальний закон, змін у нормативній характеристиці звалтування.

3. В прийнятій у першому читанні редакції статті 152 КК фігурує така кваліфікуюча ознака як "вчинення злочину щодо особи у зв'язку з виконанням цієї особою службового, професійного або громадського обов'язку". Виокремлення такої ознаки є не виправданим з огляду на те, що обтяжуючими на рівні положень Особливої частини КК прийнято визнавати обставини, що з високою ймовірністю будуть мати місце у значній кількості випадків злочину відповідного виду.

4. Кваліфікуючу ознаку "вчинення злочину щодо вагітної жінки" варто виключити з прийнятої в першому читанні редакції статті 152 КК, оскільки вагітність потерпілої з огляду на істотне розширення об'єктивної сторони звалтування далеко не в усіх випадках буде свідчити про підвищений ступінь тяжкості діяння, вчиненого щодо вагітної жінки.

5. Кваліфікуючу ознаку "вчинення злочину щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах" пропонується замінити ознакою "якщо воно мало характеру сімейного злочину" та не пов'язувати з цим різновидом злочину настільки суворі наслідки, зокрема, відповідно до тексту статті 152 КК, прийнятого в першому читанні, його пропонується карати на строк до 10 років позбавлення волі. Встановлення настільки суворого покарання виглядає вельми сумнівним наприклад з огляду на те, що відповідно до чинного законодавства вчинення по відношенню до члена сім'ї статевого проникнення з використанням погрози обмеження його прав у значному числі

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

випадків взагалі не є кримінально караним.

6. Необґрунтованою є відмова у прийнятій в першому читанні редакції статті 152 КК від таких кваліфікуючих ознак як "вчинення злочину групою осіб" та "вчинення злочину щодо неповнолітнього чи неповнолітньої". Це призведе до суттєвого пом'якшення кримінальної відповідальності осіб, що вчинили злочин за таких обставин, порівняно з чинною редакцією ч. 3 ст. 152 КК. У тому числі, такі зміни будуть мати наслідком пом'якшення покарання вже засуджених осіб.

7. Окрім того, прийнята в першому читанні редакція статті 152 КК не виправдано пом'якшує її відповідальність за зґвалтування малолітнього чи малолітньої — див. ч. 3 ст. 152 КК у редакції законопроекту в порівнянні з чинною редакцією ч. 4 ст. 152 КК.

Формулювання "вчинення злочину щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років, незалежно від її добровільної згоди" не можна вважати прийнятним, оскільки воно унеможливує відмежування відповідного різновиду зґвалтування в розумінні законопроекту від злочину, передбаченого статтею 155 КК, відповідальність за який настає лише за наявності згоди особи, що не досягла статевої зрілості, вступити в статеві зносини. Таким чином, зазначена ознака є потенційним джерелом неоднакового застосування кримінального закону у випадках, коли суб'єкт вчинив статеве проникнення по відношенню до особи віком до чотирнадцяти років, яка при цьому не досягла статевої зрілості.

-43- Н.д.Луценко І.С. (Рєєстр.картка №311)

Статтю 152 КК України, прийнятого в першому читанні законопроекту, викласти у такій редакції:

«Стаття 152. Зґвалтування

1. Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

геніталій або будь-якого іншого предмета без добровільної згоди потерпілої особи (зґвалтування), -

карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

2. Зґвалтування, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 цього Кодексу, або вчинення таких діянь щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового, професійного або громадського обов'язку, або жінки, яка перебувала у стані вагітності,-

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

3. Зґвалтування, вчинене групою осіб, або зґвалтування неповнолітньої особи –

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

4. Дії, передбачені частинами першою цієї статті, вчинені щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років, незалежно від її добровільної згоди, -

караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років.

5. Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою, четвертою цієї статті, що спричинили тяжкі наслідки, -

караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

Примітка: Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин.»

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

62. 1. Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета без добровільної згоди потерпілої особи (зґвалтування), -	Пропозиція на підставі зауважень ГНЕУ. <u>-44- Н.д.Шпенюв Д.Ю. (Ресстр.картка №37)</u> У частині 1 статті 152 після слова «(зґвалтування)» додати слова «в тому числі вчинення таких діянь щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних відносинах». <i>Обґрунтування: Мета пропозиції – уникнення латентного характеру домашнього насильства та відмови правоохоронців від внесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань.</i> <u>-45- Н.д.Шпенюв Д.Ю. (Ресстр.картка №37)</u> В частині 1 статті 152 після слів «добровільної згоди» додати слова «(в тому числі з використанням безпорадного стану)».
63. карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.	
64. 2. Зґвалтування, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 цього Кодексу, або вчинення таких діянь щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового, професійного або громадського обов'язку, або жінки, яка перебувала у стані вагітності, -	<u>-46- Н.д.Шпенюв Д.Ю. (Ресстр.картка №37)</u> У частині другій статті 152 виключити слова «вчинення таких діянь щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах». <i>Обґрунтування: Відсутні підстави для визнання кваліфікуючою ознакою перебування у сімейних стосунках.</i> <u>-47- Н.д.Шпенюв Д.Ю. (Ресстр.картка №37)</u> У частині другій статті 152 після слів «вчинене повторно» додати слова «або групою осіб». <i>Обґрунтування: Необхідно залишити таку кваліфікуючу ознаку як групове зґвалтування та підвищену санкцію за його вчинення.</i>

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

65. карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

66. 3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років, незалежно від її добровільної згоди, -

67. караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

-48- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

В абзаці 8 п.п.13 пункту 1 розділу 1 Законопроекту слова «п'яти до десяти років» замінити на слова «семи до дванадцяти років»

Обґрунтування: За зґвалтування малолітньої особи (яка не досягла 14-річного віку) пропонується встановити покарання у виді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років (частина 3 статті 152 КК в редакції проекту), на відміну від чинної редакції частини 3 статті 152 КК, якою передбачено позбавлення волі на строк від семи до дванадцяти років. Таким чином, у законопроекті фактично пропонується пом'якшити кримінальне покарання за зґвалтування неповнолітньої особи, що є недопустимо.

68. 4. Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою цієї статті, що спричинили тяжкі наслідки, -

69. караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

70. *Примітка:* Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин.»;

71. 15) у статті 153:

-49- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Пункт 15 частини першої розділу I законопроекту вилучити.

-50- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Підпункт 15 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

редакції:

“15) статтю 153 викласти в такій редакції:

“Стаття 153. Сексуальне насильство

1. Вчинення актів сексуального характеру, що не виражаються у статевому проникненні, без добровільної згоди потерпілої особи (сексуальне насильство) –

карається арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Сексуальне насильство, вчинене із застосуванням фізичного насильства, погрози його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи, або таке, що мало характер сімейного злочину, -

карається позбавленням волі на строк від до п'яти років.

3. Сексуальне насильство, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 152, 154, 155 цього Кодексу, -

карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років.

4. Сексуальне насильство, вчинене групою осіб, або щодо неповнолітньої чи неповнолітнього, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років.

5. Сексуальне насильство, що спричинило особливо тяжкі наслідки, а також вчинене щодо малолітньої чи малолітнього, -

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Примітка. Під актами сексуального характеру в цій статті слід розуміти дії, спрямовані на задоволення статевої пристрасті із залученням іншої особи.”;

Обґрунтування: 1. У прийнятій в першому читанні редакції ч. 1 ст. 153 КК недоречною є

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

вказівка на насильницький характер дії особи. Вона перешкоджає належному виконанню Україною 36(1)(b) Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, яка вимагає криміналізації будь-яких (а не лише насильницьких) актів сексуального характеру, відмінних від статевого проникнення, вчинених без згоди потерпілого.

2. Зважаючи на те, що ст.ст. 152 та 153 КК у редакціях, прийнятих в першому читанні криміналізують суміжні типи злочинної поведінки, не можна обмежитись тими змінами до статті 153 КК, які ухвалено за підсумками першого читання. Зміст статті 153 КК потребує більшої гармонізації зі статтею 152 КК.

3. При цьому, однак, слід враховувати, що у зв'язку з розширенням сфери дії статті 152 КК (у порівнянні з чинною редакцією статті) відбувається закономірне звуження сфери дії статті 153 КК (у порівнянні з чинною редакцією статті). Таким чином, найбільш небезпечні посягання на статеву свободу та недоторканість особи, передбачені чинною редакцією статті 153 КК (випадки анального та орального проникнення без згоди потерпілої особи), у разі прийняття проекту в цілому будуть охоплюватись статтею 152 КК. За таких обставин санкції статті 153 КК мають бути в цілому менш суворими за санкції статті 152 КК.

4. У тексті статті 153 КК доречніше використовувати не поняття "дії сексуального характеру", а "акти сексуального характеру". Зі стилістичною точки зору воно дозволяє забезпечити єдність термінології на рівні нових редакцій статей 152-154 КК (зокрема, в контексті останнього положення слова "дії сексуального характеру" стилістично не узгоджуються зі словами "примушування до..."), що в цілому сприяє цілісному розумінню сфери застосування цих статей.

5. Щодо проблемності запровадження кваліфікуючих ознак, передбачених у редакції статті 153 КК, прийнятій в першому читанні, та відмови від окремих із

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

72. назву статті викласти у такій редакції:

кваліфікуючих ознак, передбачених у чинній редакції статті, див. вище обґрунтування щодо змін до тексту статті 152 КК.

-51- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)

Підпункт 15 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

«Стаття 153. Сексуальне насильство

1. Вчинення будь-яких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи - караються позбавленням волі на строк до п'яти років.

2. Те саме діяння, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 цього Кодексу, або вчинення таких діянь щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового, професійного або громадського обов'язку, або жінки, яка перебувала у стані вагітності, -

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

3. Сексуальне насильство, вчинене групою осіб, або щодо неповнолітньої особи –

карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років.

4. Дії, передбачені частинами першою цієї статті, вчинені щодо особи, яка не досягла чотирнадцяти років, незалежно від її добровільної згоди, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років.

5. Дії, передбачені частинами

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

першою, другою, третьою, четвертою цієї статті, що спричинили тяжкі наслідки, -

караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років.»

73. «Стаття 153. Сексуальне насильство»;

74. абзац перший частини першої викласти у такій редакції:

75. «1. Вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи - «;

76. абзац перший частини другої викласти у такій редакції:

77. «2. Те саме діяння, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 цього Кодексу, або вчинення таких діянь щодо теперішнього чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких до них відносинах, або щодо особи у зв'язку з виконанням цією особою службового, професійного або громадського обов'язку, або жінки, яка перебувала у стані вагітності, - «;

78. 16) у статті 154:

-52- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Пункт 16 частини першої розділу I законопроекту вилучити.

-53- Н.д.Пташник В.Ю. (Ресстр.картка №375)

Підпункт 16 пункту 1 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

“16) статтю 154 КК викласти в такій редакції:

Стаття 154. Примушування до участі в актах сексуального характеру з іншою особою

1. Примушування особи до участі без її добровільної згоди в актах сексуального характеру з іншою особою -

карається арештом на строк до шести

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років.

2. Ті самі дії, вчинені групою осіб, із застосуванням фізичного насильства чи погрози його застосування, або такі, що мали характер сімейного злочину, -

караються позбавленням волі на строк до п'яти років.

3. Ті самі дії, вчинені щодо малолітньої чи малолітнього, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років.”;

Обґрунтування: 1. *Прийнята в першому читанні редакція статті 154 КК, очевидно, має за мету забезпечити імплементацію статті 36(1)(с) Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, яка вимагає криміналізації примушування особи до здійснення, без згоди, актів сексуального характеру з третьою особою. Однак при цьому нова редакція статті 154 КК значною мірою ґрунтується на чинній редакції цієї статті, в якій встановлено відповідальність за інший тип злочинної поведінки — примушування винними до вступу потерпілого у статевий зв'язок з ним, а не з третьою особою (у разі прийняття законопроекту ці дії будуть розглядатись як готування чи замах на злочини, передбачені новими редакціями статей 152 та 153 КК, в залежності від особливостей дій сексуального характеру).*

2. *За таких умов “консервативний” підхід до перегляду змісту статті 154 КК є невиправданим та некоректним. Замість редагування статті 154 КК її слід було б взагалі виключити з Кодексу та доповнити його статтею 154-1 з новим змістом. Втім, оскільки у першому читанні не було ухвалено такого рішення, нова редакція статті 154 КК потребує більш істотних змін.*

3. *Такі зміни повинні стосуватись, перш за все, структури статті (зокрема, примушування з огляду на новий зміст статті 154 КК може виражатись й у*

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

фізичному та психічному насильстві, що доцільно було б врахувати як обтяжуючу обставину на рівні нової редакції ч. 2 ст. 154 КК), особливостей змісту кваліфікованого складу злочину (чинна редакція ч. 2 ст. 154 КК зорієнтована на інше розуміння об'єктивної сторони злочину на рівні його основного складу) та караності, передбачених статтею 154 КК різновидів злочину (вона повинна бути посилена у порівнянні з караністю злочинів, за які встановлює відповідальність чинна редакція цієї статті, оскільки примушування до участі в актах сексуального характеру з іншою особою може набувати набагато різноманітніших, у тому числі більш небезпечних, проявів, аніж примушування до вступу у статевий зв'язок відповідно до чинної редакції статті 154 КК).

79. абзац перший частини першої викласти у такій редакції:
80. «1. Примушування особи без її добровільної згоди до здійснення актів сексуального характеру з іншою особою - «;
81. частину другу викласти у такій редакції:
82. «2. Примушування особи без її добровільної згоди до здійснення актів сексуального характеру з особою, від якої потерпіла особа матеріально або службово залежна, -
83. караються штрафом до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років.»;
84. доповнити частиною третьою такого змісту:
85. «3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, поєднані з погрозою знищення, пошкодження або вилучення майна потерпілої особи чи її близьких родичів або розголошення відомостей, що ганьблять її чи близьких родичів, -
86. караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той же строк.»;
87. 17) доповнити статтею 390-1 такого змісту:

-54- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

**П.п. 17 пункту 1 розділу 1
Законопроекту виключити.**

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
88.	«Стаття 390-1. Невиконання тимчасових обмежувальних заходів, або обмежувальних приписів, або не проходження програми для кривдників	Обґрунтування: П.п. 17 пункту 1 розділу 1 Законопроекту потребує виключення у зв'язку з виключенням із законопроекту положень щодо тимчасових обмежувальних заходів (статтею 96-2-1). -55- Н.д.Луценко І.С. (Ресстр.картка №311)		
		Статтю 152 КК України, прийнятого в першому читанні законопроекту, викласти у такій редакції: «Стаття 390-1. Невиконання обмежувальних приписів, або непроходження програми для кривдників Умисне невиконання обмежувальних приписів, або умисне ухилення від проходження програми для кривдників особою, щодо якої такі заходи застосовані судом, - карається арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.»		
		Пропозиція на підставі висновку ГНЕУ.		
89.	Умисне невиконання тимчасових обмежувальних заходів, передбачених статтею 96-2-1 цього Кодексу, або умисне невиконання обмежувальних приписів, або умисне ухилення від проходження програми для кривдників особою, щодо якою такі заходи застосовані судом, -			
90.	карається арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.»			
91.	2. У Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 9-13, ст.88):			
92.	1) частину першу статті 148 доповнити новим пунктом четвертим такого змісту:	-56- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)		
		Пункт 1 частини другої розділу I законопроекту вилучити.		
93.	«4) право на володіння та носіння зброї.»;			
94.	2) доповнити частину другу статті 167 новим пунктом п'ятим такого змісту:			

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

-57- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

**Пункт 5 частини другої статті 167
КПК України виключити**

95. «5) можуть погрожувати безпеці постраждалої особи, її/його майну або родичам, якщо такий ризик існує.»;

-58- Н.д.Шпенюв Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У пункті п'ятому частини другої статті 167 слова «постраждалої особи» замінити на слово «потерпілого».

Обґрунтування: Техніко-юридична пропозиція.

-59- Н.д.Шпенюв Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У пункті п'ятому частини другої статті 167 виключити слова «або родичам».

Обґрунтування: Пропозиція спрямована на уникнення зловживань та захист права власності від невизначеного кола осіб, які не є потерпілими.

96. 3) доповнити частину першу статті 178 новим пунктом дванадцятим такого змісту:

97. «12) оцінювання ризику продовження чи повторення протиправної поведінки, у тому числі, ризику летальності, який несе підозрюваний, обвинувачений, у тому числі у зв'язку з його доступом до зброї.»;

-60- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

**Пункт 12 частини першої статті 178
КПК України виключити.**

98. 4) у статті 194:

99. у частині четвертій словосполучення «передбачені частиною п'ятою цієї статті» замінити словосполученням «передбачені частинами 5 і 5-1 цієї статті»;

100. доповнити новою частиною п'ять-прим такого змісту:

101. «5-1. В інтересах потерпілих від кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, крім обов'язків, передбачених частиною п'ятою цієї статті, суд може застосувати до особи, яка підозрюється у вчиненні такого кримінального правопорушення, один чи кілька таких заходів:

-61- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

**Пункт 5-1 частини першої статті 194
КПК України виключити.**

102. 1) заборонити перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства;

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

103. 2) обмежити спілкування з дитиною у разі, коли домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності;

104. 3) заборонити наблизитися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку із роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин;

105. 4) заборонити листування, телефонні переговори з особою, яка постраждала від домашнього насильства, або контактувати з нею через інші засоби зв'язку як особисто, так і через третіх осіб;

106. 5) направити її для проходження програми для кривдників.»;

-62- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У пункті п'ятому частини 5-1 статті 194 після слова «проходження» додати слова «лікування від алкогольної, наркотичної, або іншої залежності, хвороб які становлять небезпеку для оточуючих».

Обґрунтування: Доцільним видається передбачити такий захід, як лікування за рішенням суду відповідних хвороб, оскільки саме вони часто є причиною домашнього насильства.

107. у частині шостій словосполучення «передбачені частиною п'ятою цієї статті» замінити словосполученням «передбачені частинами 5 і 5-1 цієї статті»;

108. 5) пункт сьомий частини першої статті 284 доповнити словосполученням «за виключенням кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством; »;

-63- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

П.п. 5 пункту 2 розділу 1 Законопроекту виключити.

Обґрунтування: П.п. 5 пункту 2 розділу 1 Законопроекту доцільно виключити у зв'язку із виключенням із законопроекту статті 126-1. «Домашнє насильство».

-64- Н.д.Шпенев Д.Ю. (Ресстр.картка №37)

У пункті 7 частини першої статті 284 виключити слова «за

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

виключенням кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством», або після них додати слова «де така відмова здійснюється за згодою прокурора»

Обґрунтування: Особи які звернулись з відповідною заявою перебувають у в особливих відносинах з винуватою особою, які часто базуються на любові та побідних відчуттях. Тому неправильним виглядає позбавлення осіб на мирне трелювання їх приватних справ.

Можливість тиску на потерпілих також приймається до уваги, у зв'язку з цим можливо уточнити, що відмова можлива за згодою прокурора.

109. 6) доповнити частину восьму статті 469 новими абзацами четвертим та п'ятим такого змісту:

110. «У кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством, домовленості стосовно угоди про примирення можуть проводитися лише потерпілим або його законним представником.

-65- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

Абзац четвертий, п'ятий частини восьмої статті 469 КПК України виключити.

111. Якщо дії чи інтереси законного представника суперечать інтересам особи, яку він представляє, за рішенням прокурора, слідчого судді, суду такий законний представник замінюється іншим із числа осіб, визначених у статті 44 цього Кодексу.»;

112. 7) у статті 477:

113. пункт першої частини першої:

114. після слів «(умисне завдання удару, побоїв або вчинення інших насильницьких дій, без обтяжуючих обставин), » доповнити словами і цифрами «126-1 (домашнє насильство), »;

-66- Н.д.Левченко Ю.В. (Ресстр.картка №223)

Абзац 3 п.п.7 пункту 2 розділу 1 Законопроекту виключити.

Обґрунтування: Абзац 3 п.п.7 пункту 2 розділу 1 Законопроекту доцільно виключити у зв'язку із виключенням із законопроекту статті 126-1. «Домашнє насильство».

-67- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

У пункті 1 частини першої статті 477 КПК України виключити слова та цифри «126-1 (домашнє насильство)»,

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

«стаття 134 (незаконний аборт або стерилізація)», «статтею 151-3 (примушування до шлюбу)», «частиною першою статті 153 (сексуальне насильство);»

115. після слів «(зараження венеричною хворобою без обтяжуючих обставин), » доповнити словами і цифрами «стаття 134 (незаконний аборт або стерилізація); »;

116. після слів «(незаконне розголошення лікарської таємниці), » доповнити словами і цифрами «статтею 151-3 (примушування до шлюбу); »;

117. після слів «(зґвалтування без обтяжуючих обставин), » доповнити словами і цифрами «частиною першою статті 153 (сексуальне насильство); »;

118. пункти 2 і 3 частини першої статті 477 виключити;

-68- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

Пункти 2, 3 частини першої статті 477 КПК України залишити в чинній редакції

119. 8) статтю 478 доповнити новою частиною другою такого змісту:

120. «2. Якщо відізвання поданої раніше заяви про відкриття провадження у формі приватного обвинувачення було зумовлене істотними обставинами, то заяву про вчинення кримінального правопорушення може бути подано повторно й одночасно з оскарженням потерпілим постанови прокурора чи ухвали судді (суду) про закриття кримінального провадження.

-69- Н.д.Сотник О.С. (Ресстр.картка №363)

Частина другу статті 478 КПК України виключити

121. Істотними обставинами визнаються:

122. 1) примушування потерпілого чи його законного представника до відізвання заяви;

123. 2) наявністю фізичних чи психічних вад потерпілої особи, що виникли після подання заяви про відкриття провадження у формі приватного обвинувачення;

124. 3) залежністю потерпілої особи від підозрюваного (обвинуваченого).».

125. II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

-70- Н.д.Шухевич Ю.Р. (Ресстр.картка №416)

Розділ II законопроекту викласти в такій редакції:

	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції

«Цей Закон набирає чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем його опублікування».